

ВАДИМ ШЕФНЕР СКРОМНИЯТ ГЕНИЙ

Превод от руски: Таня Кольовска, 1974

chitanka.info

Сергей Кладезев е роден на Василевския остров. Той беше странно дете. Когато другите деца се ровеха в пясъка, правейки пирожки и къщички, той чертаеше по пясъка детайли на някакви неразбираеми машини. Във втори клас конструира портативен уред, захранван с батерийки за ръчно фенерче. Този уред можеше да предсказва на всеки ученик колко двойки ще получи през седмицата. Уредът беше признат за непедagogичен и възрастните го взеха от детето.

Когато завърши училище, Сергей постъпи в електрохимически техникум. В техникума имаше доста хубавички девойки, Сергей обаче някак си не им обръщаше никакво внимание — може би защото ги виждаше всеки ден.

Но ето че веднъж през юни той нае лодка и се спусна по Мала Нева в залива. До Волния остров той видя една лодка с две непознати момичета; те бяха заседнали на плитчината и като допълнение бяха счупили едното гребло в усилията си да се измъкнат от нея. Сергей им помогна да се доберат до станцията за даване на лодки под наем, запозна се с тях и започна да им ходи на гости. Двете приятелки също живееха на Василевския — Светлана на Шеста линия, а Люся на Единадесета.

Люся по това време учеше в курсове за машинописка, а Света вече не учеше никъде: тя смяташе, че десети клас е напълно достатъчен. Освен това имаше състоятелни родители и те често ѝ казваха, че ѝ е време да се омъжи, и тя в себе си се съгласяваше с тях. Тя обаче беше доста претенциозна и нямаше намерение да се хване с първия срещнат.

На Сергей по начало повече му харесваше Люся, но той не знаеше как да подходи с нея. Тя беше така красива и скромна и така се смущаваше, така се държеше настрана, че и Сергей започна да се смущава, когато я срещаше. А Света беше весело момиче, нахакано, беше, както се казва, „набиваща се в очите“ и Сергей се чувствуваше с нея леко и просто, макар че по природа беше стеснителен.

И ето че когато на другата година през месец юли Сергей отиде да погостува на свой приятел в Рождественка, се оказа че и Света също е пристигнала тук при някакви роднини. Това беше случайно

съвпадение, но на Сергей му се стори, че това е самата съдба. Сега той всеки ден ходеше със Света в гората и на езерото. И скоро започна да му се струва, че не може да живее повече без Света.

Той обаче не се харесваше много на Светлана. Смяташе го за много обикновен, а тя мечтаеше за необикновен мъж. И ходеше със Сергей в гората и на езерото просто така, просто защото трябваше да си прекарва с някого времето. За Сергей обаче това бяха дни на щастие, понеже му се струваше, че и той харесва малко на момичето.

Една вечер те стояха на брега на езерото и лунната пътека, като черга, изтъкана от русалки, беше просната върху гладката повърхност. Наоколо беше тихо, само славеите пееха на другия бряг в храстите див люляк.

— Колко е красиво и тихо! — каза Сергей.

— Да, няма какво — отвърна Света. — Изгледът е световен. Да можехме да си накършим люляк, но е много далече, ако трябва да се мъкнеш по брега. А няма лодка. И през езерото не можеш да изтичаш.

Те се върнаха в селището и се разотидоха по домовете си. Сергей обаче не спа през цялата нощ и чертаеше по хартията някакви формули и схеми. На сутринта отиде в града и остана там два дни. От града той донесе някакъв пакет.

Късно вечерта, когато отидоха на брега на езерото, Сергей носеше със себе си този пакет. Той разтвори пакета до самата вода и извади два чифта особени кънки, на които можеше да се пързаяш по водата.

— На, обуй тези водни кънки — каза той на Светлана. — Аз ги изобретих за тебе.

Те надянаха на краката си кънките и леко се плъзнаха с тях по езерото към другия бряг. Кънките се плъзгаха по водата много добре.

Когато стигнаха отсрещния бряг, те накършиха люляк и с два букета в ръце дълго се пързаяха по езерото в светлината на луната.

По-късно те всяка вечер започнаха да ходят на езерото. Те се надбягваха по езерното огледало с леко плъзгащите се водни кънки и върху водата след кънките оставаше лека тясна следа, която бързо изчезваше.

Веднъж Сергей забави тичането си на самата среда на езерото. Светлана също забави и се приближи до него.

— Знаеш ли какво, Света? — каза Сергей.

— Не зная — отвърна Светлана. — Какво има?

— Разбираш ли, Света, аз те обичам.

— Ето ти на, само това не достигаше! — каза Светлана.

— Значи никак не ти харесвам? — запита Сергей.

— Не, ти си момче както трябва, но аз имам друг идеал. Аз ще се влюбя само в необикновен човек. А ти си обикновен — това ти го казвам най-честно.

— Вярвам ти, че говориш честно — тъжно каза Сергей.

Те се върнаха мълчаливо на брега и на следния ден Сергей замина за града. Известно време той беше съвсем зле, отслабна и ходеше много по улиците, а понякога излизаше извън града и скиташе там. А вечерно време в къщи се ровеше в своята малка работилница-лаборатория.

Веднаж на крайбрежната улица срещна Люся до сфинксовете. Тя му се зарадва и той веднага забеляза това.

— Какво правиш тука, Серьожа? — запита тя.

— Ами нищо, разхождам се. Ваканция е все пак.

— Ами и аз просто се разхождам — каза Люся. — Искаш ли да отидем заедно в ЦПКО — добави тя и се изчерви.

Те отидоха на остров Елагин и дълго се разхождаха по алеите. След това се срещнаха още няколко пъти и се разхождаха из града. Беше им добре заедно.

Веднъж Люся отиде у Сергей — готвеха се този ден да отидат в Павловск.

— Голяма бъркотия е при тебе! — каза Люся. — Какви са всички тези прибори и колби... Защо ти е всичко това?

— Ами така. През свободното си време се занимавам с различни дребни изобретателства — отвърна Сергей.

— Аз пък не знаех — изненада се Люся. — Може би ще ми поправиш пищецата машинка? Купих я в оказионния магазин и е старичка. Лентата ѝ заяжда понякога.

— Добре, ще дойда да я видя.

— А това какво е? — запита Люся. — Някакъв странен фотоапарат. Не съм виждала такъв.

— Това е обикновен фотоапарат „ФЕД“, само че с приставка. Приставката я конструирах наскоро. Благодарение на това приспособление може да се правят снимки на бъдещето. Ти насочваш

обектива към онзи квадрат от местността, за който искаш да научиш какъв ще бъде в бъдеще, и снимаш. Моята приставка за съжаление обаче е много несъвършена — с нея можеш да правиш снимки само с три години напред и повече не може да хваща.

— Ами и три години напред са доста много! Ти си направил велико откритие!

— Чак пък велико... — отхвърли пренебрежително Сергей. — Доста несъвършен предмет.

— А имаш ли снимки? — запита Люся.

— Имам. Скоро ходих извън града и там направих снимки.

Сергей извади от бюрото си няколко снимки девет на дванадесет.

— Виж, тази на една брезичка на поляната съм направил такава, каквата си е сега, без приставка. А ето на тази снимка е същата брезичка, каквата ще бъде след две години.

— Порасла е малко — каза Люся. — Клонките ѝ са станали повече.

— А тук тя е след три години — обясняваше Сергей.

— Но нея я няма! — изненада се Люся. — Само някакво пънче и до него яма като къртичина. А в далечината, гледай: бягат приведени някакви военни. Формата им е някаква странна... Не разбирам нищо!

— Аз самият се изненадах, когато копирах тази снимка — каза Сергей, — мисля, че там сигурно ще има маневри.

— Знаеш ли, Сергей, изгори тези снимки. Тука има някаква военна тайна. Виж, че изведнаж тази снимка попадне в ръцете на чуждестранен шпионин!

— Права си, Люся — каза Сергей. — Просто не се сетих за това.

Той накъса снимката и я хвърли в печката, където имаше още много боклуци, и я запали.

— Сега вече ще съм спокойна — каза Люся. — А сега ми направи снимка, каквата ще бъде след една година. В това кресло до прозореца.

— Фотоприставката хваща само квадрат от местността и това, което ще бъде там. Ако след година ти няма да бъдеш в това кресло, то и на снимката няма да бъдеш.

— И все пак фотографирай ме. Току-виж, че след една година, точно в този ден и час, ще седя в това кресло.

— Добре — отвърна Сергей. — В касетката има тъкмо един кадър.

И той направи снимка на Люся в креслото с предварение от една година.

— Ще взема веднага да я проявя и копирам — каза той. — Ваната в апартамента днес е свободна, никой не пере.

Той отиде в банята, пренави лентата, сложи я в бакелитовата доза прояви я и я фиксира. След това изплакна лентата и я донесе да се суши в стаята, където с една щипка я закачи на връвчицата над прозореца.

Люся хвана лентата за единия край и погледна последния кадър. По негатив е мъчно да се съди, но на нея ѝ се стори, че на снимката в креслото не седи тя. А на нея ѝ се искаше след една година в креслото да бъде именно тя. „Не, сигурно все пак съм аз — реши тя, — само че съм излязла лошо.“

Когато лентата изсъхна, те отидоха в банята, където вече гореше червена лампа. Сергей постави лентата в копирния апарат, включи увеличителния апарат и образът се проектира върху фотохартията. Той бързо постави снимката в проявителя. Снимката започна да се проявява. На нея се появиха чертите на непозната жена, седнала в креслото. Тя седеше и бродираше върху парче плат голяма котка. Котката беше почти готова, липсваше само опашката ѝ.

— Това не съм аз — разочаровано каза Люся. — Някаква съвсем друга!...

— Да, не си ти — потвърди Сергей. — Но аз не зная коя е тази. Никога не съм виждал тази жена.

— Знаеш ли, Сергей, време е да си тръгвам — каза Люся. — Ти може да не идваш у дома. Ще дам да поправят пишещата машина в работилница.

— Чакай да те изпратя поне до къщи.

— Не, Сергей, не е необходимо. Знаеш ли, аз не искам да се намесвам в съдбата ти.

И си отиде.

„Не, не ми носят щастие моите изобретения“ — помисли си Сергей. Той взе чукче и разби приставката.

След два месеца Сергей Кладезев, като се разхождаше по Болшой проспект, видя на пейката да седи млада жена и позна в нея непознатата, която се появи на неговата снимка.

— Бихте ли ми казали колко е часът? — обърна се към него непознатата.

Сергей отговори точно на този въпрос и седна на пейката. Те завързаха разговор за ленинградското време и се запознаха. Сергей научи, че я наричат Тамара. Започнаха да се срещат и скоро стана така, че се ожениха. След това им се роди син, който Тамара нарече Алфред.

Тамара се оказа доста скучна жена. Тя не се интересуваше от нищо и през цялото време само си седеше в креслото до прозореца и бродираше килимчета с котки, лебеди и елени и след това гордо ги окачваше на стената. Тя не обичаше Сергей. Беше се оженила за него, защото той имаше самостоятелна стая. И още поради това, че беше завършила институт по коневъдство и не искаше да отиде в провинцията, а като омъжена нямаха право да я изпатят.

Тъй като Тамара беше скучна жена, тя смяташе и Сергей за скучен, неинтересен и незабележителен. Не ѝ се харесваше, че през свободното си време се занимаваше с изобретателство — тя смяташе това за празно губене на време. Тя непрекъснато го ругаеше за това, че той затрупва стаята със своите прибори и инструменти.

За да разтовари стаята, Сергей конструира АПМЕД — малък Антигравитационен прибор с местно действие. Сега, благодарение на АПМЕД, можеше да работи на тавана. Той накова тавана на стаята с паркет, постави бюрото си и прехвърли там всичките си инструменти. За да не цапа стената, по която се добираше до тавана, Сергей направи върху нея тясна пътечка от линолеум. Сега долната част на стаята принадлежеше на жена му, а таванът стана работен кабинет и лаборатория на Сергей.

Въпреки това Тамара беше недоволна. Сега тя започна да се страхува, че в квартирното бюро ще научат за това увеличаване на квартирната площ и ще започнат да взимат двоен наем. Освен това на нея не ѝ харесваше, че Сергей си ходи направо по тавана. Тя смяташе това направо за неприлично.

— Поне от уважение към моето висше образование не ходи с главата надолу — казваше му тя отдолу, седейки в креслото. — На всички жени мъжете като мъже, а на мен такъв неудачник ми се падна!

Идвайки си от работа (сега той работеше като техник-контрольор в Трансенергоотчет), Сергей хапваше набързо и се изкачваше по стената горе у себе си, в кабинета-лаборатория. А понякога тръгваше да скита из града и околностите само за да не слуша вечните упреци на Тамара. Той така се тренира да ходи пеша, че нищо не му костваше да стигне до Павловск или до Лиси Нос.

Веднаж на ъгъла на Осма линия и Средния той срещна Светлана.

— А аз се омъжих за необикновен човек — най-напред му съобщих Светлана. — Моят Петя е истински изобретател. Той заема сега длъжността младши изобретател в научноизследователския комбинат „Всичко за бита“, но скоро ще го прехвърлят на длъжност среден изобретател. Петя има вече самостоятелно изобретение. Това е сапунът „Не кради!“.

— А що за сапун е това? — запита Сергей.

— Този сапун по идея е прост, нали всичко гениално е просто. „Не кради!“ е нормален тоалетен сапун, а в него има брикет от неизмиващ се черен туш. Ако някой, да речем, съседът ви по квартира, открадне от тебе този сапун и започне да се мие с него, ще се намаже целият и физически, и морално.

— Но ако никой не открадне този сапун? — запита Сергей.

— Не задавай глупави въпроси! — разсърди се Светлана. — Ти сигурно просто завиждаш на Петя.

— А Люся виждаш ли? — запита Сергей. — Как е тя?

— При Люся всичко е както и по-рано. Аз я съветвам да си намери някакъв подходящ необикновен човек и да се омъжи за него, а тя все мълчи. Очевидно иска да си остане стара мома.

Скоро започна войната.

Тамара се евакуира със сина, а Сергей Кладезев отиде на фронта.

Първоначално беше младши лейтенант в пехотата, а завърши войната с чин старши лейтенант. Беше ранен два пъти, но и двата пъти за щастие леко. Дори и на фронта той продължаваше да размишлява над различни изобретения, но не разполагаше нито с материали, нито с лаборатория за тяхното осъществяване. Когато войната завърши, той се върна в Ленинград, смени военната униформа с граждански костюм и постъпи на работа на старото място — в Трансенергоотчет. Скоро се върна от евакуацията и Тамара със сина Алфред и животът потече както преди.

А годините минаваха.

III

Да, годините минаваха.

Синът Алфред израсна, завърши училище и постъпи в бързи краткосрочни курсове за подготовка на хотелиерски администратори. Скоро замина на Юг и постъпи на работа в един хотел.

Тамара както и преди шиеше по килимчетата котки, лебеди и елени. Тя стана още по-скупна и заядлива. Освен това се запозна с един неженен директор в оставка и сега заплашваше Сергей, че ще го напусне и ще отиде при този директор, ако на Сергей не му дойде акълът и не захвърли своето изобретателство.

Светлана, както и преди, беше много доволна от своя Петя. Петя отиваше нагоре и сега заемаше поста среден изобретател. Той дори беше изобретил четириъгълни спици вместо кръглите спици на велосипедите. Светлана се гордееше много с това.

Люся както и преди войната живееше на Василевския остров. Тя работеше като машинописка в кантората на „Роялзапчаст“, където се планираха и конструираха запасни части за рояли. Люся и досега не беше се омъжила. Тя често си спомняше за Сергей. Веднаж тя го видя отдалеч, но не се приближи — той вървеше по Седма линия за кино „Балтика“ с жена си. Люся веднага позна жената от снимката.

А Сергей също много често си спомняше за Люся. За да мисли по-малко за нея, той се мъчеше да насочва своите мисли към нови изобретения. Но тъй като нямаше никаква научна степен, никой не придаваше някакво значение на неговите открития. А той не умееше да пробутва своите изобретения, пък и не се стремеше много към това. Все му се струваше, че неговите прибори са все още несъвършени и няма защо да се натиска, където не му е мястото. Така например той изобрети прибора „Кавгопрекъсвач“ и го монтира в кухнята на комуналната квартира, в която живееше. Този прибор имаше скала с двадесет деления и отчиташе настроението на съквартирантите, а така също и интензивността на кавгата, ако избухваше такава. При първата враждебна дума стрелката започваше да трепка и отчита деленията, като постепенно се приближаваше до червената черта. Когато достигнеше червената черта, стрелката включваше в действие кавгопрекъсвача. Раздаваше се тиха умиротворяваща музика,

автоматичният пулверизатор изхвърляше облак прахообразен валериан и парфюм „Бяла нощ“, а върху екрана на прибора се появяваше смешно въртящо се човече, което се покланяше на публиката и казваше: „Граждани, живеете си мирно!“. По този начин кавгата прекъсваше в самото начало и в апартамента всички бяха благодарни на Сергей за неговото скромно изобретение.

Сергей изобрети освен това и плоскостна оптика. Като обработи по съответния начин парче прозоречно стъкло, той му придаде свойствата на леща с гигантско увеличение. Поставяйки подобно стъкло в прозореца на своята стая, той можеше да наблюдава марсовите канали, лунните кратери и бурите на Венера. Когато Тамара го нападеше прекалено, той гледаше към далечните светове и се утешаваше.

Практическа изгода от всички тези изобретения обаче нямаше. Виж само от кибритените клечки се получаваше икономия. Работата е там, че Сергей откри начин да превръща водата в бензин. А тъй като пушеше много, то когато се снабди със запалка, започна да я зарежда със своя бензин. Но въобще животът му протичаше не много радостно. И от Тамара малко радости получаваше, и от сина си Алфред също.

Когато Алфред пристигаше в Ленинград, той разговаряше предимно с Тамара.

— Е, как живееш? — питаше я той.

— Че какъв живот при мене... — отговаряше Тамара. — Единствената радост за мене е изкуството. Виж какъв елен бродирам.

— Елен на място! — възклищаваше Алфред. — Като жив! И рогата му са чудо. Аз да имах такива рога, бих отишел далеч в живота!

— А баща ти не разбира от изкуство. Дай му само да изобретява. Никаква полза от него.

— Затова пък не пие, а това трябва да се цени — бодро я утешаваше синът. — Разбира се, в живота той лошо се нарежда, но може би все пак ще му дойде акълът. Като погледнеш другите, тези които отсядат в хотела, и ми става обидно за татко. Един главен снабдител, друг чужденец, трети — научен работник. Наскоро един доцент живя в класа „лукс“, бил написал автобиография на Пушкин. Има вила и кола.

— Как бих могла с такъв мъж да мечтая за вили — унило поддържаше Тамара. — Омръзна ми с него! Искам да се разведа.

— А закачила ли си някого?

— Има тук един директор в оставка. Неженен. И цени изкуството. Подарих му бродиран лебед и се зарадва като дете. С такъв няма да пропаднеш.

— Той на какво е бил директор? Да не е на хотел?

— Бил е директор на гробищата. Сериозен човек, чувствителен.

— Длъжността задължава — съгласяваше се синът.

iv

Веднаж през месец юни Сергей Кладезев работи цялата вечер на своя таван върху едно ново изобретение. Той не забелязваше, че времето тече и когато погледна часовника, разбра колко късно е вече. Тогава легна да спи, но преди да легне, забрави да навие будилника и на другата сутрин се успа и закъсня за работа. Поради това реши през този ден да не ходи в Трансенергоотчет. Това беше първото и последното му отсъствие от работа.

— Ще загазиш ти със своето изобретателство! — каза му Тамара. — Да беше поне заради някаква работа отсъствувал, а то ей така! Умните хора пари печелят, зеленчуци развъждат, а от тебе ползата е колкото от вол мляко.

— Не се сърди, Тамара, всичко ще се оправи — меко каза Сергей. — Наближава отпуската и ще тръгнем да пътешествуваме по Волга.

— Притрябвали са ми твоите сиромашки пътешествия! — кресна Тамара. — Ти да беше попътешествувал зад собствения си гръб и да чуеш какво говорят хората зад него! Сигурно всички те смятат за отчаян глупак и ти се смеят.

И тя сърдито сне от стената едно килимче с бродирана на него котка и отиде някъде.

А Сергей остана сам в стаята и се замисли.

Мисли дълго и реши да тръгне да пътешествува зад собствения си гръб, както го посъветва жена му.

Той отдавна беше изобретил Агрегат за невидимо присъствие — АНЕП. Радиусът на действие на АНЕП беше само тридесет километра и по-нататък той не действуваше. Сергей не беше използвал този АНЕП за наблюдение на живота в града, понеже смяташе за неетично да надзърта в чужди квартири и чужд живот. Но понякога се беше

настройвал на близките крайградски гори и наблюдавал как птиците си вият гнезда и беше слушал техните песни.

А сега реши да използва действието на АНЕП в зоната на града. Той включи захранването, след това лекичко с едно деление мръдна ръчката за настройка на разстоянието, а антената-търсач насочи по посока на кухнята в квартирата, в която живееше самият той. Две жени-съседки стояха около газовата печка и водеха разговор за различни странични неща. След това едната от тях каза:

— А пък Тамара отново замина при директора. Срам няма!

— Мъчно ми е за Сергей Владимирович! — каза втората. — Такъв добър човек, а пропада поради жена си. Ами че той е просто мъдрец.

— Съгласна съм с вас — каза втората. — Той, както се вижда, е много умен и добър човек. Само че не му върви в живота.

Сергей се изключи от кухнята и насочи антената към Трансенергоотчет. Дълго време той попада в чужди квартири, в канцеларии и в магазини, но най-после все пак намери своето учреждение. На екрана се появи стаята, в която той обикновено работеше. В това време колегите му пиеха чай и ядяха сандвичи — беше обедната почивка.

— Дали не се е случило нещо с нашия Сергей Владимирович? — каза един от колегите. — Такъв порядъчен и акуратен човек и изведнъж го няма на работа! Сигурно е заболял. Няма и телефон в къщи, та не можем да разберем какво се е случило.

— Без него някак си е пусто тука — каза друг. — Добър човек е нищо не можеш да кажеш.

— Много добър човек — съгласи се трети. — Виж, само лоша жена му се е паднала. Типична еснафка. Заради нея живот не може да види.

Сергей изключи АНЕП и се замисли. Той отново си спомни за Люся и много му се прииска да я види, па макар и за миг.

И тогава той включи отново агрегата и започна да търси Люсината стая на шестия етаж на къщата на Единадесета линия на Василевския остров. „Но може би тя вече въобще не живее там? — размишляваше той. — Може би отдавна се е омъжила и преместила? Или пък може би просто си е сменила квартирата?“

Върху екрана се появяваха чужди стаи, непознати хора, откъснати от пространството парчета чужд живот... Но ето че откри жилището на Люся. Нея я нямаше в стаята, но това беше точно нейната стая. Предметите бяха предишните и същата картина висеше на стената. На масичката имаше пишеща машина. Сергей се успокои. Люся сега си е просто на работа, досети се той.

Тогава започна да настройва АНЕП за къщата на Светлана: интересно е как живее тя? Той я откри доста бързо. В апартамента имаше много нови неща, а самата Светлана беше поостаряла и нейното леко име сега не ѝ подходеше. Но външно изглеждаше бодра и доволна.

Изведнъж се чу звънец и Светлана отиде да отвори вратата.

— Здравей, Люсенка! Отдавна не си идвала! — възкликна Светлана.

— Прескочих за минутка да те видя — сега съм в обедна почивка — каза Люся и Сергей я видя. Тя също не се беше подмладила за тези години, но беше както и преди мила и хубава.

Приятелките влязоха в стаята и започнаха да си говорят за различни неща.

— А не се ли готвиш да се омъжиш? — запита изведнъж Светлана. — Та ти все още можеш да си намериш някой нелош възрастен човек.

— Не, не искам никого — тъжно отвърна Люся. — Този, когото харесвам, отдавна е женен.

— Това ти за Сергей ли говориш? — бърбеше Светлана. — Че какво толкова му намираш! Та у него няма нищо необикновено. Такъв няма да открие барута... Вярно е, не беше лошо момче. Водни кънки помня, че ми подари. Ние се пързалихме с тези кънки по езерото. На брега славеите си свиркат, във вилите хората хъркат, а ние се носим направо по водата, показваме висока класа.

— А аз не знаех, че той е измислил такива кънки — замислено каза Люся. — А сега те в тебе ли са?

— Какво говориш, не са! Моят Петя отдавна ги даде на отпадъци. Той каза, че това са глупости. Та нали Петя е истински изобретател и разбира от такива работи.

— А добре ли вървят работите на Петя? — запита Люся.

— Както трябва. Наскоро той конструира МУКА-1. Това е светъл порив на техническата мисъл.

— А какво представлява тази МУКА?

— Това е Механичен универсален консервоотварящ агрегат — ето какво е! Сега домакините и ергените ще бъдат избавени от грижите по отварянето на консервите.

— Ти имаш ли го този агрегат? — запита Люся. — Интересно ми е да го видя.

— Нямам го и няма да го имам. Та нали той би трябвало да тежи пет тона и под него трябва да има бетонна основа. Освен това ще струва четиристотин хиляди нови.

— Че коя домакиня ще може да си купи МУКА? — изненада се Люся.

— Господи, колко си недосетлива! — възкликна Светлана. — Съвсем не е необходимо всяка домакиня да купува този агрегат. Един агрегат ще е достатъчен за целия град. Той ще бъде поставен някъде в центъра на града, например на Невски. Там ще бъде създаден ЕГКОЦ — Единен градски консервоотварятелен център. Това е много удобно. Ето че, да речем, са ти дошли гости и трябва да им отвориш шпроти. Не е необходимо нито консервно ножче, нито някакво усилие. Взимаш просто консервената кутия, бързо излизаш на улицата и отиваш в ЕГКОЦ. Там предаваш кутията на приемателя, плащаш пет нови копейки и получаваш квитанция. Приемателят залепа върху консервата етикетче и поставя върху конвейера. А ти отиваш в чакалнята, сядаш в кресло и гледаш късометражен филм на консервна тема. Скоро те извикват на прозорчето, ти подаваш квитанцията, получаваш отворената консерва и спокойно си отиваш в къщи на Василевския. Удобно е, нали?

— Нима наистина този проект ще бъде осъществен? — запита Люся.

— Петя се надява — отвърна Светлана. — Но напоследък се навъдиха много негови врагове и зломишленици. Те пречат за осъществяването на неговото изобретение. Очевидно му завиждат. А Петя не завижда на никого, той просто си знае, че е необикновен човек. Освен това той е справедлив човек. Той много уважава един изобретател, онзи, който е изобретил и внедрил в производството отварячката „Пий до дъно“.

— А какво представлява това „Пий до дъно“?

— Нима не знаеш как се отварят сега бутилките на водката?! Те имат една капачка от мек метал с опашчица. Опънеш опашчицата, металът се разкъсва и бутилката е отворена. А тъй като повече е невъзможно да запушиш бутилката, щеш не щеш трябва да пиеш до дъно. Това също е светъл полет на техническата мисъл.

— Водните кънки ми харесват повече — замислено каза Люся.
— Как бих искала през някоя бяла нощ да се попързалам в залива с такива кънки!

— Натрапиха ти се тези кънки — усмихна се Светлана. — На нас с Петя и да ни ги подаряват, пак не бихме ги взели.

Сергей изключи своя АНЕП и отново се замисли. И стигна до едно решение.

v

Същата тази вечер Сергей Кладезев намери на дъното на стария си куфар своя чифт водни кънки. След това напълни ваната с вода и ги изпробва. Те не бяха изгубили силата си за поддържане над водата и можеха да се плъзгат както преди много години.

След това до късно през нощта работи в своя кабинет-лаборатория и направи втори чифт водни кънки за Люся.

На следния ден, в неделя, Сергей тръгна на сутрешна разходка, а когато се върна в къщи, Тамара вече не беше там. А на стената липсваше още едно килимче — с елен. Тамара беше отишла да подари и това килимче на директора в оставка.

Сергей облече сивия си костюм и обви във вестник двата чифта водни кънки. След това пъкна в джоба си пулверизатора и шише с течността МУПОН (Многократен усилвател на повърхностното напрежение). Дрехите, напръскани с този състав, придобиваха свойството да държат човека над водата.

След това Сергей Кладезев отвори големия шкаф, където пазеше най-добрите си изобретения, и извади оттам ОСЕПСОП (Оптически слънчево-енергетичен прибор със съвсем особено предназначение). Някога той много време мисли над този прибор и го смяташе за своето най-важно изобретение. Беше го завършил преди две години, но досега не беше го прилагал в действие. Работата е там, че ОСЕПСОП можеше да възвръща младостта, а през всички тези години Сергей съвсем не

искаше да си възвърне младостта: тогава би му се наложило да възвърне младостта и на Тамара и да започне живота си с нея отново. А на него му беше напълно достатъчен и един житейски срок с нея. Освен това го смущаваше и необикновената енергоемкост на прибора. Поради тази енергоемкост на ОСЕПСОП-а неговото действие би трябвало да се съпровожда с някои явления от космически характер, а Сергей не смяташе себе си за толкова важна персона, за да бъде причина за подобни явления.

Сега обаче, след като премисли и претегли всичко, той реши да приложи този прибор. И взе ОСЕПСОП-а, както и водните кънки и напусна дома си.

Той тръгна по своята улица и скоро излезе на Средния проспект на Василевския остров. На ъгъла на Пета линия той купи в „Гастроном“ бутилка шампанско и кутия шоколадови бонбони и тръгна по-нататък. Когато стигна до Единадесета линия, той кривна от Средния и след известно време се озова до дома, в който живееше Люся. След като се изкачи по познатата му стълба, той иззвъни два пъти дълго и един път късо.

Вратата му отвори Люся.

— Здравей, Люся! — каза той. — Колко отдавна не сме се виждали!...

— Много отдавна! — отвърна Люся. — Но кой знае защо аз все очаквах, че ти ще дойдеш. И ето че дойде.

Те влязоха в Люсината стая и започнаха да пият шампанско и да си припомнят за неща, станали преди много години.

— Ех, да можеше да се върне младостта ми и да започна да живея отново! — възкликна внезапно Люся.

— Това е по силите ни — каза Сергей и постави на масата ОСЕПСОП-а. Този уред беше с размерите на портативен радиоприемник. От него излизаше доста дебел кабел.

— От мрежата ли се захранва? Няма ли да изгори? — запитва Люся. — Наскоро нашата къща я прехвърлиха на двеста и двадесет волта.

— Не, ОСЕПСОП-ът не се захранва от мрежата — отвърна Сергей. — При него хиляда Днепрогеса не биха били достатъчни. Той се захранва направо от Слънцето. Моля ти се, отвори прозореца.

Люся разтвори рамките и Сергей опъна кабела към прозореца. Кабелът завършваше с неголямо вдлъбнато огледало и Сергей постави огледалото на перваза така, че то беше насочено право към слънцето.

След това се приближи към ОСЕПСОП-а и натисна копчето.

В прибора нещо започна да припуква и веднага слънцето започна да свети по-слабо — като лампа, когато спада напрежението в мрежата. В стаята се смрачи.

Люся се приближи до прозореца и погледна към града.

— Сергей, какво става?! — удиви се тя. — Струва ми се, че започва слънчево затъмнение. Целият Василевски остров е в сумрак. И по-нататък, навсякъде е сумрак.

— Сега е сумрак над цялата Земя, и на Марс, и на Венера — отвърна Сергей. — Приборът консумира много енергия.

— Такъв прибор вероятно не трябва да се пуска в масово производство — каза Люся. — Иначе всички биха започнали да си възвръщат младостта и през цялото време би било тъмно.

— Да — отвърна Сергей. — Този прибор е за индивидуално еднократно ползване. Аз го конструирах само за тебе и заради тебе. А сега да седнем и да постоим мирно.

Те седнаха на старичкото плюшено диванче, хванаха се за ръце и започнаха да чакат.

Зад прозореца и в стаята ставаше все по-тъмно. Сега колите по улицата се движеха със запалени фарове.

— Просто не ми се вярва, че сега е един часът през деня — замислено проговори Люся. — Колко странно...

— Да, това сигурно изглежда странно — отвърна Сергей. — На мене не, но на другите това трябва да им изглежда странно. За да си възвърнеш младостта, е необходим много голям разход на енергия.

В това време наоколо мръкна, сякаш настана нощ. В града се запалиха квадратите на прозорците и светнаха уличните лампи. В стаята сега стана съвсем тъмно. Само кабелът, идвац от огледалцето на перваза до ОСЕПСОП-а, светеше със синкава светлина. Той потръпваше и се извиваше като маркуч, по който с бясна скорост се движи някаква течност.

Внезапно нещо щракна рязко в прибора и в предната му стеничка се отвори квадратно прозорче. Оттам излезе кубче зелена светлина. То беше сякаш нащърбено и се опираше в празното.

Приличаше на някакво вещество, но това беше светлина. Павето светлина започна да расте и се опря в стената, където висеше картина, на която беше нарисувана свиня под един дъб — илюстрация към баснята на Крилов. Свинята на картината веднага се превърна в прасенце, а разклоненият дъб — в младо дъбче.

Лъчът започна тихо и несигурно да се движи по стаята, сякаш слепешком търсейки Люся и Сергей. Там, където той докосваше тапетите, старите и избелели тапети добиваха своя предишен цвят и ставаха като нови. Стариият сив котарак, дремещ върху скрина, се превърна в котенце и започна да си играе с опашката. Мухата, попаднала в лъча, се превърна в личинка на муха и падна върху пода.

Накрая лъчът се приближи до Сергей и Люся. Той запълзя по техните глави, по лицата, краката и телата им. Над главите им израснаха два светещи полукръга, приличащи на нимбите на светиите.

— Ой, главата ме сърби! — засмя се Люся.

— Нищо, потърпи — каза Сергей. — Това са белите коси, които се преобразуват в нормални. И моята глава също ме сърби.

— Ах! — възкликна Люся. — В устата ми има нещо горещо!

— Сигурно имаш златни коронки? — запита Сергей.

— Само две — отвърна Люся.

— На младите зъби не им са необходими коронки и поради това те се разпадат на прах — поясни Сергей. — Издухай тази прах.

Люся сви устните си като тръбичка, както правят начинаещите пушачи, и издуха от устата си златния прах.

— Струва ми се, че диванът под нас се издига — каза тя изведнъж.

— Пружините му се изправят. Нали ставаме по-леки. Ние малко сме понапълнели през тези години.

— Прав си, Серьожа — съгласи се Люся. — А ето че сега се чувствам лека-лека. Както в дните, когато бях на двадесет години.

— Ти сега си именно на двадесет години — каза Сергей. — Ние се върнахме в младостта.

В този миг ОСЕПСОП-ът изведнъж затрепери, забръмча и пламна. Той изчезна и от него остана само синя пепел. Наоколо веднага започна да се просветлява. Шофьорите изгасиха фаровете, уличните лампи загаснаха и електрическата светлина в прозорците

също изчезна — сега тя просто не беше необходима. Слънцето отново сияеше с цялата си юнска сила.

Люся стана, огледа се в огледалото и се усмихна.

— Да вървим, Серьожа, някъде да се разходим — каза тя. — Например на остров Елагин.

Сергей взе пакета с водните кънки, хвана Люся подръка, излязоха от квартирата и леко изтичаха по стълбата навън, на улицата. На Средния проспект те догониха трамвая, вече тръгнал от спирката и отидоха в ЦПКО. Там скитаха по алеите, люляха се на люлките и два пъти се нахраниха в бюфет-ресторанта.

Когато настана тихата бяла нощ и паркът опустя, те отидоха на брега на залива. В морето имаше щил и платната на яхтите стояха неподвижно в далечината, край Волния остров. Водата беше без нито една бръчка.

— Времето е изключително подходящо — каза Сергей и разгърна пакета, откъдето извади водните кънки. Той помогна на Люся да ги надене върху обувките си, а след това надяна своя чифт.

Тя стъпи върху водата на залива и леко затича по нея. Минаха край яхтата, на която яхтсмените очакваха вятър, помахаха им с ръка и изтичаха зад Волния остров, в открития простор. Те дълго се носиха по този простор, а след това Сергей изведнъж забави своето бягане, Люся също забави движението си и се приближи до него.

— Знаеш ли, Люся, какво искам да ти кажа... — плахо започна Сергей.

— Зная — отвърна Люся. — Аз също те обичам. Сега ние ще бъдем винаги заедно.

И те се прегърнаха, целунаха и тръгнаха към брега.

В това време се появи вятър вдигна вълни. Да се пързалят кънките стана мъчно.

— А какво ще стане, ако се спъна и падна във водата? — запита Люся.

— Сега ще взема мерки да не потънем — засмя се Сергей.

И той извади от джоба си пулверизатора и шишето с течността МУПОН (Многократен усилвател на повърхностното напрежение). След това напръска с тази течност Люсините и своите дрехи.

— Сега вече можем даже да седим върху вълните — каза той на Люся.

И те седнаха върху една вълна като върху кристална скамейка,
прегърнаха се и вълната ги понесе към брега.

Граждани! Чакайте велики открития!

Публикувано в списане „Наука и техника“, брой 16-18/1974 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.